

KOD: _____

Carina Skog**Totalt 8 frågor, maximalt 25 poäng**

I situationen befinner du dig som sjuksköterska på olika instanser i vårdkedjan och det är av stor vikt att du har ett holistiskt tänkande. Basinformationen upprepas i liten stil på varje ny sida.

Carina Skog är 54 år och har ett ansvarsfullt arbete som sekreterare på ett multinationellt företag, vilket leder till en del övertidsarbete och resor. Hon är gift med Stig och bor i villa i en förort till Stockholm. Carina och Stig har en son på 32 år som bor på annan ort och de har god kontakt med honom. Carina röker cirka tio cigaretter per dag och dricker alkohol enbart i samband med högtidsdagar. Hon har ett BMI på 26. Carina har diagnostiserad ulcerös kolit (UC) begränsad till ändtarmen. Sjukdomen debuterade i samband med graviditeten och behandlas med 5-aminosalicylat Suppositorium Asacol® 500 mg 1+0+0+1. Carina har inte haft några svårare skov sedan debuten men går regelbundet på kontroller på en medicinmottagning. Sjukdomen har inte påverkat hennes dagliga liv.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN VÅRDCENTRAL

När Carina Skog var på sin årliga kontroll för sin ulcerös kolit var blodtrycket 160/90 mmHg, blodfetterna var något förhöjda och fasteblodsocker var 7 mmol/l. Carina uppmanas att via sjuksköterskan på vårdcentralen kontrollera sitt blodtryck några gånger samt lämna nya blodprover.

1. *Vad bör du samtala med Carina om sett ur ett hälsoperspektiv? Ange 3 faktorer och motivera. (3 p) (1 p per relevant faktor med motivering)*

KOD: _____

Carina Skog är 54 år och har ett ansvarsfullt arbete som sekreterare på ett multinationellt företag, vilket leder till en del övertidsarbete och resor. Hon är gift med Stig och bor i villa i en förort till Stockholm. Carina och Stig har en son på 32 år som bor på annan ort och de har god kontakt med honom. Carina röker cirka tio cigaretter per dag och dricker alkohol enbart i samband med högtidsdagar. Hon har ett BMI på 26. Carina har diagnostiserad ulcerös kolit (UC) begränsad till ändtarmen. Sjukdomen debuterade i samband med graviditeten och behandlas med 5-aminosalicylat Suppositorium Asacol® 500 mg 1+0+0+1. Carina har inte haft några svårare skov sedan debuten men går regelbundet på kontroller på en medicinmottagning. Sjukdomen har inte påverkat hennes dagliga liv.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN MEDICINMOTTAGNING

Det har gått några månader sedan Carina var på medicinmottagningen för kontroll. Hon har slutat röka och har börjat träna några gånger i veckan på ett närliggande gym. Carina har också börjat tänka på vad hon äter d v s enligt tallriksmodellen, avstår från kakor och godis samt använder nyttiga fetter gjorda på vegetabiliska oljor. Blodtrycket har sjunkit till 140/80 mmHg och de förhöjda värdena på blodfetter och fastblodssocker har normaliserats. Trots en sundare livsstil känner Carina sig trött. Hon har haft diffust ont i magen de senaste veckorna och har mer oregelbunden tarmtömning än vanligt. Carina börjar bli orolig och ringer till medicinmottagningen dit hon brukar vända sig.

- 2. Carina berättar vem hon är, vilken sjukdom hon har, vilka mediciner hon tar samt att hon haft diffust ont i magen ett tag samt att tarmtömningen blivit mer oregelbunden än vanligt. Vilka frågor ställer du till Carina för att få en uppfattning om hennes besvär? Ge 6 exempel (3 p) (0,5 p per relevant fråga, 2*-markerade svar måste finnas för full poäng på frågan)*

KOD: _____

Carina Skog är 54 år och har ett ansvarsfullt arbete som sekreterare på ett multinationellt företag, vilket leder till en del övertidsarbete och resor. Hon är gift med Stig och bor i villa i en förort till Stockholm. Carina och Stig har en son på 32 år som bor på annan ort och de har god kontakt med honom. Carina dricker alkohol enbart i samband med högtidsdagar. Hon har slutat röka, börjat träna och tänker på vad hon äter. Carina har diagnostiserad ulcerös kolit (UC) begränsad till ändtarmen. Sjukdomen debuterade i samband med graviditeten och behandlas med 5-aminosalicylat Suppositorium Asacol® 500 mg 1+0+0+1. Carina har inte haft några svårare skov sedan debuten men går regelbundet på kontroller på en medicinmottagning. Sjukdomen har inte påverkat hennes dagliga liv. Carina har känt sig trött en längre tid. Tarmtömningen har blivit mer oregelbunden med varierande konsistens och frekvens. Ibland är det blodstrimmor i avföringen. Hon har även gått ner något kilo i vikt. Carina fick en tid för läkarbesök.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN MEDICINMOTTAGNING

Carina remitteras till poliklinisk koloskopi på mottagningens endoskopienhet. Carina ska vara väl förberedd inför undersökningen för att den ska kunna genomföras på ett säkert och optimalt sätt. Även om Carina genomgått denna undersökning tidigare måste du förvissa dig om att hon är informerad om undersökningen.

3. a) *Vad är det viktigt att informera en patient om inför en koloskopiundersökning? Ge 4 relevanta förslag. (2 p) (1*-markerat svar måste finnas med för full poäng på frågan.)*

Carina har tagit blodprover som var ordinerade före mottagningsbesöket. Hemoglobinvärdet var 98 g/l men övriga prover var inom referensvärdet.

3. b) *Läkare ordinerar peroral järnbehandling Tabl Duroferon® 100 mg Fe²⁺ eftersom hemoglobinvärdet var lågt. Vad är viktigt att informera Carina om avseende denna behandling? Ge 3 råd (1,5 p)*

KOD: _____

Carina Skog är 54 år och har ett ansvarsfullt arbete som sekreterare på ett multinationellt företag, vilket leder till en del övertidsarbete och resor. Hon är gift med Stig och bor i villa i en förort till Stockholm. Carina och Stig har en son på 32 år som bor på annan ort och de har god kontakt med honom. Carina dricker alkohol enbart i samband med högtidsdagar. Hon har slutat röka, börjat träna och tänker på vad hon äter. Carina har diagnostiserad ulcerös kolit (UC) begränsad till ändtarmen. Sjukdomen debuterade i samband med graviditeten och behandlas med 5-aminosalicylat Suppositorium Asacol® 500 mg 1+0+0+1. Carina har inte haft några svårare skov sedan debuten men går regelbundet på kontroller på en medicinmottagning. Sjukdomen har inte påverkat hennes dagliga liv. Carina har känt sig trött en längre tid. Tarmtömningen har blivit mer oregelbunden med varierande konsistens och frekvens. Ibland är det blodstrimmor i avföringen. Hon har även gått ner något kilo i vikt. Carina fick en tid för läkarbesök och remitterades till poliklinisk koloskopi. Carina får information om hur viktig laxeringsproceduren är och hon får även information om olika biverkningar och interaktioner för Tabl Duroferon.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN KOMBINERAD MEDICINMOTTAGNING OCH ENDOSKOPIENHET

Carina genomgår en poliklinisk koloskopi på mottagningens endoskopienhet. Efter att undersökningen är genomförd får Carina stanna någon timme på mottagningen för att vila och observeras innan hon får åka hem.

4. a) *Vilka observationer är extra viktiga att göra den första timmen efter att koloskopiundersökning har genomförts och varför? Nämn en observation och motivera (1 p)*

Syftet med att göra en koloskopiundersökning är att påvisa eller att utesluta ett sjukdomstillstånd.

4. b) *Vilka är de 2 troligaste sjukdomstillstånden som kan ha orsakat Carinas symtom? (1 p) (0,5 p per orsak)*

KOD: _____

Carina Skog är 54 år och har ett ansvarsfullt arbete som sekreterare på ett multinationellt företag, vilket leder till en del övertidsarbete och resor. Hon är gift med Stig och bor i villa i en förort till Stockholm. Carina och Stig har en son på 32 år som bor på annan ort och de har god kontakt med honom. Carina dricker alkohol enbart i samband med högtidsdagar. Hon har slutat röka, börjat träna och tänker på vad hon äter. Carina har diagnostiserad ulcerös kolit (UC) begränsad till ändtarmen. Sjukdomen har inte påverkat hennes dagliga liv. Carina har känt sig trött en längre tid. Tarmtömningen har blivit mer oregelbunden med varierande konsistens och konsistens. Ibland är det blodstrimmor i avföringen. Hon har även gått ner något kilo i vikt. Carina fick en tid för läkarbesök och remitterades till poliklinisk koloskopi. Undersökningen bekräftade att Carina har koloncancer. Carina är kallad till läkarbesök på kirurgmottagningen.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN KIRURGISK MOTTAGNING

Carina kommer ensam till mottagningen eftersom maken Stig är bortrest. I ett samtal med ansvarig läkare får Carina besked om att undersökningen visar att det är cancer i den vänstra sidan av kolon. Läkaren anser att det bästa för Carina med tanke på hennes ulcerösa kolit är att genomgå en operation som innebär att hela kolon tas bort och att Carina får en ileostomi. Du är med när Carina får sitt besked. Efter samtal med läkaren är Carina ledsen.

5. a) *På vilket sätt kan du ge Carina stöd i samband med att hon har fått besked om sin cancerdiagnos? Ange 6 relevanta förslag. (3 p)*

5. b) *Carina förstod i samtalet med läkare att det finns olika typer av tarmstomier men hon förstod inte riktigt skillnaden. Kan du förklara för Carina skillnaden mellan en ileostomi och en sigmoideostomi? (1p)*

5. c) *Du skall ta blodprover inför operationen för blodgruppering och för bastest. Vad är viktigt att tänka på i samband med denna provtagning? Ange 4 exempel. (2 p)
(3*-markerat svar måste finnas med för full poäng på frågan.)*

KOD: _____

Carina Skog är 54 år och har ett ansvarsfullt arbete som sekreterare på ett multinationellt företag, vilket leder till en del övertidsarbete och resor. Hon är gift med Stig och bor i villa i en förort till Stockholm. Carina och Stig har en son på 32 år som bor på annan ort och de har god kontakt med honom. Carina dricker alkohol enbart i samband med högtidsdagar. Hon har slutat röka, börjat träna och tänker på vad hon äter. Carina har diagnostiserad ulcerös kolit (UC) begränsad till ändtarmen. Sjukdomen har inte påverkat hennes dagliga liv. Carina har känt sig trött en längre tid. Tarmtömningen har blivit mer oregelbunden med varierande konsistens och frekvens. Ibland är det blodstrimmor i avföringen. Hon har även gått ner något kilo i vikt. Carina fick en tid för läkarbesök och remitterades till poliklinisk koloskopi som visade att Carina har koloncancer och kommer till kirurgavdelning för inskrivning dagen innan planerad operation.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN KIRURGISK VÅRDAVDELNING

Blodprover är tagna och hemoglobinvärdet har stigit till 105 g/l. Kaliumvärdet är däremot lågt så därför ordinerar infusion Rehydrex® 25 mg/ml glukos, 1000 ml med tillsats av Addex-Kaliumklorid 40® mmol som skall infunderas på 6 timmar.

Addex-kaliumklorid® koncentrat till infusionsvätska, lösning 2 mmol/ml

1 flaska/ampull (20 ml) innehåller:

Elektrolyttinnehåll	per ml	per flaska (20 ml)
K+	2 mmol	40 mmol
Cl-	2 mmol	40 mmol

Du sätter en perifer venkateter (PVK) på Carina och verkställer ordinationen.

6. a) Vad dokumenterar du i Carinas journal när du satt PVK:n? Ange 2 förslag. (1 p)

6. b) Vilken droptakt ställer du in? (1 ml = 20 dr) Ange svaret i dr/minut. (1 p)
(Frågan skall vara rätt besvarad för att tentamen skall vara godkänd i sin helhet)

6. c) I FASS står det att infusion med tillsatt kalium skall ges långsamt med högst 20 mmol kalium/timme. Vilken är den främsta orsaken till detta? (0,5 p)

KOD: _____

Carina Skog är 54 år och har ett ansvarsfullt arbete som sekreterare på ett multinationellt företag, vilket leder till en del övertidsarbete och resor. Hon är gift med Stig och bor i villa i en förort till Stockholm. Carina och Stig har en son på 32 år som bor på annan ort och de har god kontakt med honom. Carina dricker alkohol enbart i samband med högtidsdagar. Hon har slutat röka, börjat träna och tänker på vad hon äter. Carina har diagnostiserad ulcerös kolit (UC) begränsad till ändtarmen. Sjukdomen har inte påverkat hennes dagliga liv. Carina har känt sig trött en längre tid. Tarmtömningen har blivit mer oregelbunden med varierande konsistens och frekvens. Ibland är det blodstrimmor i avföringen. Hon har även gått ner något kilo i vikt. Carina fick en tid för läkarbesök och remitterades till poliklinisk koloskopi som visade att Carina har koloncancer och är inlagd på en kirurgisk avdelning. Kaliumvärdet var lågt vid inkomsten till avdelningen och Carina fick därför infusion Rehydrex med tillsats av kaliumklorid före operationen.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN KIRURGISK VÅRDAVDELNING

Carina är nu opererad och följande står att läsa i operationsberättelsen: *"Medellinjessnitt: Inga metastaser i lever, peritoneum eller i körtlar palperas. Tumören i kolon gick ej ut mot fascian. Hela kolon har avlägsnats p g a UC utbredning. En ileostomi höger har anlagts på märkt plats. Anus: har förslutits och ett dränage är inlagt i rektalområdet."*

Efter att ha legat över natten på den kirurgiska övervakningsavdelningen är Carina tillbaka på den kirurgiska avdelningen och du som omvårdnadsansvarig sjuksköterska gör ett uppdaterat omvårdnadsstatus. Du observerar att Carina har en epiduralkateter och kontrollerar funktion och läge, Bltr: 140/80, Puls: 74 välfyllt och regelbunden. Saturation: 97 % på 2 liter O₂ på gramma, temperatur 37,7 °C. Carina är vaken, orienterad till person, tid och rum. Hon har en kateter-à-demeure (KAD) och det har kommit 450 ml i påsen. En infusion Rehydrex® 25 mg/ml glukos pågår och ungefär 300 ml har infunderats.

7. *Vilka ytterligare postoperativa observationer/kontroller är speciellt viktiga att du gör när Carina kommer till den kirurgiska avdelningen? Ange 4 relevanta observationer. (2 p) (0,5 p per relevant observation, 1*-markerat svar måste finnas med för full poäng på frågan.)*

KOD: _____

Carina Skog är 54 år och har ett ansvarsfullt arbete som sekreterare på ett multinationellt företag. Hon är gift med Stig och bor i villa i en förort till Stockholm. Carina och Stig har en son på 32 år som bor på annan ort och de har god kontakt med honom. Carina dricker alkohol enbart i samband med högtidsdagar. Hon har slutat röka, börjat träna och tänker på vad hon äter. Carina har diagnostiserad ulcerös kolit (UC) begränsad till ändtarmen. Sjukdomen har inte påverkat hennes dagliga liv. Carina har känt sig trött en längre tid och tarmtömningarna har blivit mer oregelbunden än vanligt. Hon har även gått ner något kilo i vikt. Carina har också en nyligen diagnostiserad koloncancer är inlagd på en kirurgisk avdelning. Carina är nu opererad och efter att ha legat över natten på den kirurgiska övervakningsavdelningen är Carina tillbaka på vårdavdelningen. Du har upprättat ett nytt omvårdnadsstaus och även observerat/kontrollerat stomin, operationssåret och dränaget.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN KIRURGISK VÅRDAVDELNING

Det har nu gått fyra dagar sedan Carina opererats. Blodtrycket är lite lågt 115/70, Puls: 78 välfyllt och regelbunden. Saturation: 96 % utan O₂, temperatur 37,9 °C, urin- och epiduralkatetern är borttagna. Även dränaget är borttaget och operationssåret ser fint ut. Carina känner sig matt och tagen efter operationen. Hon har det senaste dygnet mått illa och haft svårt att få i sig tillräckligt med dryck. Ansvarig läkare ordinerar därför infusion Rehydrex ® 25 mg/ml glukos. Carina får en ny PVK och infusionen kopplas. Carina blir tillsagd att inte gå upp ur sängen på egen hand utan ringa på klockan vid behov av hjälp. Carina fryser och ser en filt ligga på stolen. Hon är ensam på rummet och vill inte besvära personalen utan försöker ta sig ur sängen på egen hand. Carina känner sig plötsligt yr och illamående och ramlar på väg till stolen. Du hör en duns och rusar in på rummet. Carina ligger på golvet.

8. a) *Vilka åtgärder med tanke på patienten och situationen bör du göra i patientrummet? Ange 4 åtgärder. (2 p) (0,5 p per relevant åtgärd)*

8. b) *Vilka åtgärder med tanke på patienten och situationen bör du göra i efterförloppet? Ange 2 åtgärder. (1 p) (0,5 p per relevant åtgärd)*